

Kränkande behandling

En sammanställande analys vt-21

2021-08-03

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av ärendet.....	4
2	Huvudsakliga slutsatser	4
3	När ska en anmälan göras?	5
4	Antal anmälningar	5
5	Anmälningar per månad	6
5.1	Resultat per årskurs	7
5.2	Typ av kränkning	8
5.3	Anmälan efter kön.....	9
5.4	Var och när kränkningen inträffar	9
6	Skolans arbete med kränkingsanmälningar och likabehandlingsarbete 10	
7	Barn- och utbildningsförvaltningens kommentarer	11
7.2	Fortsatt arbete	11
	Bilaga 1. Begrepp och definitioner.....	12

1 Beskrivning av ärendet

I 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) föreskrivs att lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla det till rektor. Rektorn ska i sin tur anmäla vidare till huvudmannen. Anmälningsplikten inträffar så fort personalen får kännedom om att ett barn eller en elev upplevt sig vara kränkt, vid signaler om kränkande behandling genom personalens observationer eller genom information från vårdnadshavare och andra. Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden, utfrysning, hot eller slag och sparkar. Även elaka mejl eller kommentarer på internet eller via sms kan vara kränkande behandling.¹

Barn- och utbildningsförvaltningen har i uppdrag att två gånger per år sammanfatta och analysera anmälda kränkningar till huvudmannen från verksamheterna.² Den här rapporten är den första i ordningen och avser perioden 1 januari till 31 maj 2021. Att beakta är att anmälningarna är manuella. Ett arbete pågår för att övergå till e-tjänsten som används av grundskolorna i Tyresö kommun. Det digitala systemet genererar ökade möjligheter till kvalitetssäkring av anmälningar och förbättrar möjligheten till analys.

2 Huvudsakliga slutsatser

Under vårterminen 2021 har huvudmannen fått in totalt fyra anmälningar om kränkande behandling. Detta är en minskning jämfört samma period föregående år.

Underlaget är tunt för att kunna göra en djupare analys men vi ser att två av dem handlar om att elev kränker elev. I det ena fallet är det oklarheter mellan representant från marknadsföringsgruppen och en elev. I ett annat fall handlar det om att en elev upplevt sig kränkt av lärare.

Tre av anmälningarna avser verbala kränkningar och ena avser verbal och fysisk kränkning. Det är två flickor och två pojkar som blivit utsatta för kränkande behandling. I två av fallen där elev kränkt elev är det en pojke och en flicka som har utsatt för kränkande behandling. Inga nätkränkningar har rapporterats.

Kränkningarna som anmälts har ingen koppling till varandra och det avser heller inte samma elever. Kränkningarna har skett på skoltid. Två av kränkningarna har skett i klassrum, ena i skolans café och ena är oklarheter mellan representant från marknadsföringsgruppen och en elev. Två av kränkningarna har skett mellan

¹ Skollag (2010:800) samt skolverket.se, hämtad 30 december 2019

² Sammanträde 2021-03-24 § 20, Dnr 2020/GVN 0067 44

elever på introduktionsprogrammet, där utsatt och utsättande elever går på introduktionsprogrammet. De andra två programmen som utsatta elever går på är hantverksprogrammet och el- och energiprogrammet.

3 När ska en anmälan göras?

Anmälningsplikten inträffar så fort personalen får kännedom om att ett barn eller en elev upplevt sig vara kränkt. Ansvaret gäller även vid signaler om kränkningar genom personalens observationer eller via information från vårdnadshavare och andra. Det krävs inte att barnet eller eleven uttalat att hen har upplevt sig kränkt för att personal ska agera. Verksamheten ska inte heller göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan de gör anmälan till huvudman. Anmälan ska göras skyndsamt.

Anmälan görs oavsett vem som utsatt barnet eller eleven för kränkning. Det kan gälla kränkningar mellan barn/elever eller mellan vuxen och barn/elev. Ansvaret omfattar även det som händer på fritiden om det har samband med verksamheten.

Anmälningsplikten tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.³

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de anmälda kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁴

Huvudmannen har delegerat till rektor att genomföra en utredning, samt i förekommande fall vidta åtgärder, vid signaler om kränkande behandling i samband med verksamheten. Vidtagna åtgärder ska därefter följas upp och utvärderas.⁵

4 Antal anmälningar

Statistiken över anmälda kränkningar omfattar alla händelser som Tyresö gymnasium anmält till huvudmannen. En anmälan är inte liktydig med en händelse. En anmälan kan innehålla flera händelser för en elev. Det kan även handla om att flera elever kränkt en elev. En bilaga med en begrepp- och definitionslista finns i slutet av rapporten.

³ 6 kap. 10 § andra stycket skollagen (2010:800)

⁴ 6 kap. 10 § skollagen (2010:800)

⁵ Tyresö kommun (2021). *Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delegationsordning*. Dnr 2021/GVN 0013 003

Under vårterminen 2021 har huvudmannen fått in totalt fyra anmälningar om kränkande behandling. Det är en minskning i jämförelse med tidigare år. Minskningen kan bero på att undervisningen varit på distans och fjärr.

Det kan också bero på att fler förebyggande och främjande insatser görs vilket minskar fall av kränkande behandling.

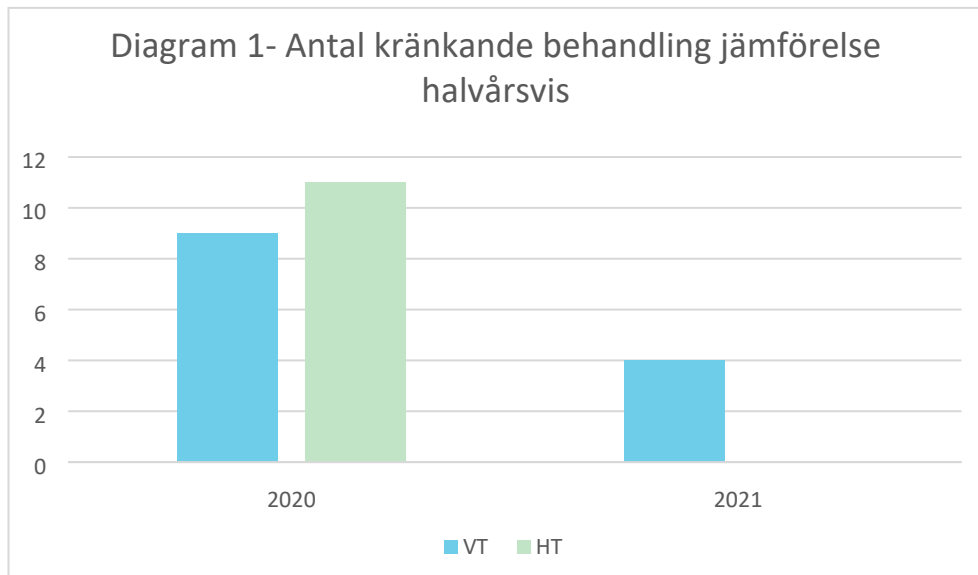

Diagram 1. Diagrammet visar jämförelse av inkomna ansökningar per halvår.

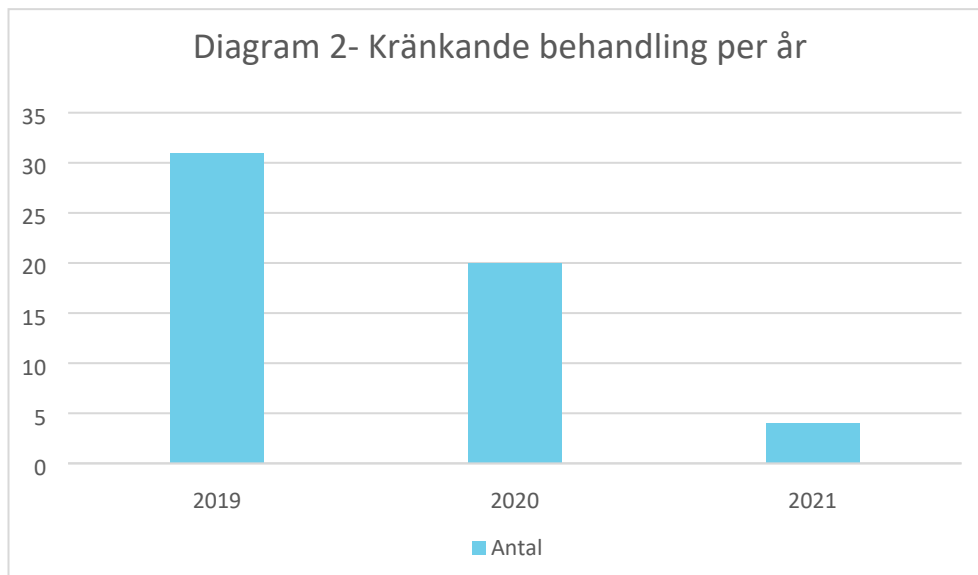

Diagram 2. Diagrammet visar jämförelse av inkomna ansökningar per år. 2021 avser VT.

5 Anmälningar per månad

Flest anmälningar på en månad under vårterminen är två stycken vilket avser kränkningar under februari månad.

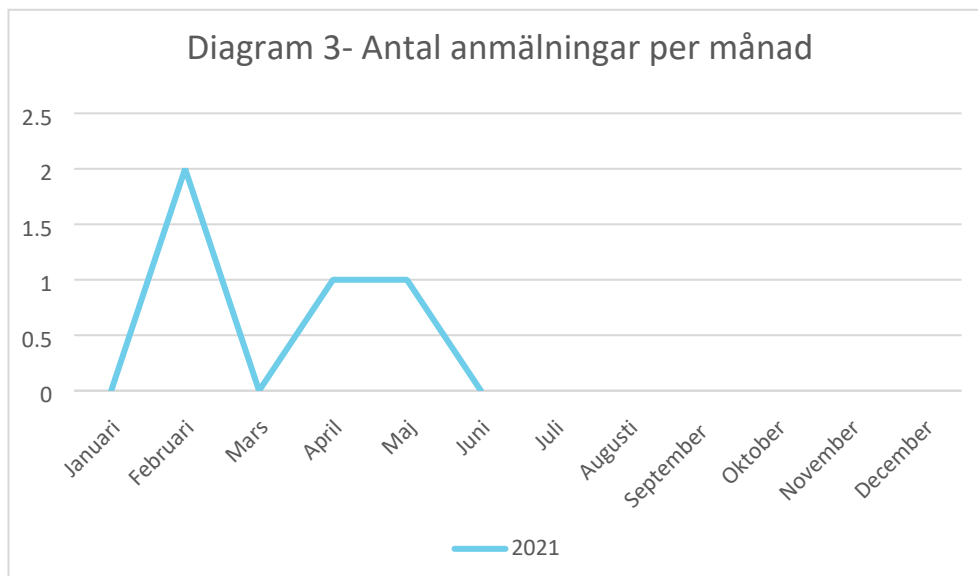

Diagram 3 Diagram visar olika kränkningar per månad.

Månaden med flest anmälningar är februari som infaller i början på terminen. En förklaring till detta kan vara att arbete för att motverka kränkande behandling sker och anpassas under terminerna, vilket kan bidra till att fallen sjunker längre fram på terminerna.

5.1 Resultat per årskurs

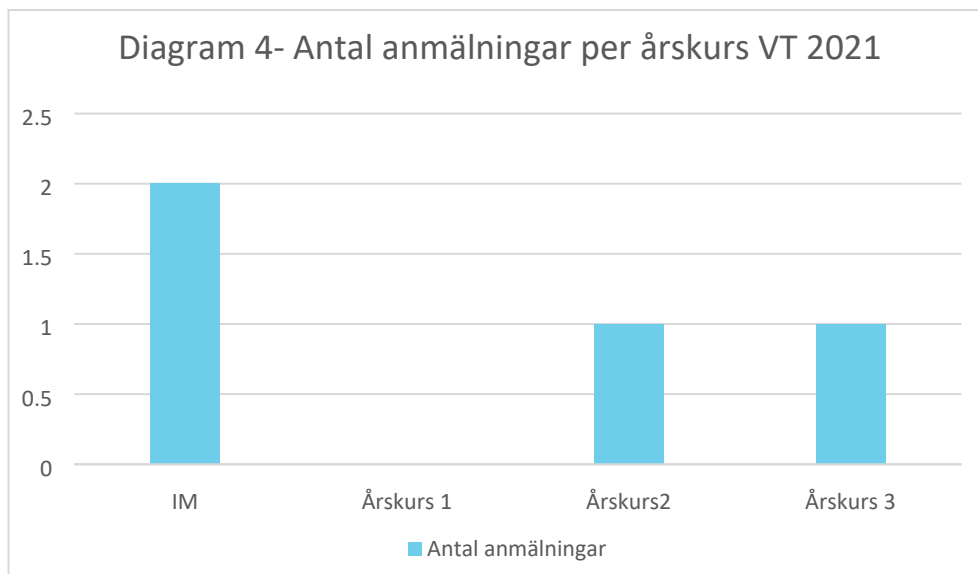

Diagram 4 Diagram visar kränkningar per årskurs per första halvåret 2021.

5.2 Typ av kränkning

Majoriteten av de inkomna anmälningarna handlar om verbala kränkningar 75 procent. Därefter kommer verbal och fysiska 25 procent. Inga psykiska eller nätkränkningar har anmälts under vårterminen 2021.

En förklaring till detta kan vara att nätkränkningarna är en del av den kränkande behandlingen som sker men att det även kanaliseras utanför nätet, genom fysisk eller verbal kränkning i skolan. Personalen anmäler då händelsen under en annan kategori. Vid anmälning av kränkande behandling kan flera kategorier kryssas i. Detta är någon som kommer att lyftas i fortsatta dialoger gällande rutiner vid anmälan av kränkande behandling. Det är viktigt att försöka ta med alla aspekter gällande kränkningen för att få en rättvis bild av vad som skett.

Skolverket beskriver att kränkningar ofta börjar i skolan för att fortsätta via nätet när eleven kommit hem. Möjligheten finns för den som mobbar att vara anonym. Å andra sidan innebär kränkning på nätet i princip alltid egen dokumentation vilket gör att mobbingen kan bli lättare att upptäcka och konfrontera. Skolverket trycker på vikten att inte dela upp mobbingen i två delar eftersom de ofta är så tätt sammanlänkade och motarbetas på samma sätt. Anmälningar om kränkningar och mobbing på sociala medier och internet ökar enligt BEO (Barn- och elevombudet).⁶

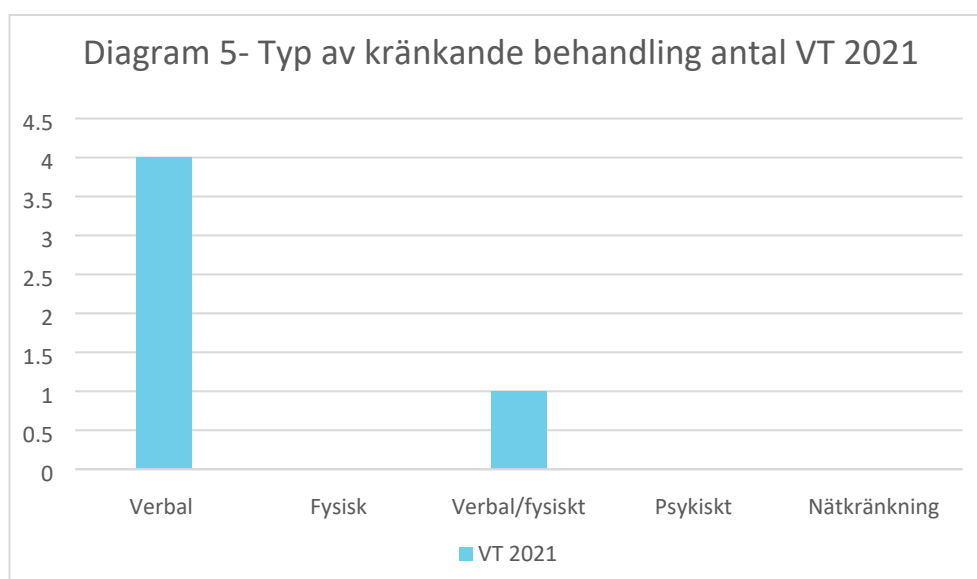

Diagram 5 Diagram visar olika typer av kränkningar per andra halvåret 2021.

Ingen av fallen har kränkningen skett vid ett tidigare tillfälle eller vid upprepade tillfällen. För vårterminen 2021 ser förvaltningen att det är två kränkningar som handlar om elev som kränker annan elev resterande två anmälningar gäller två elever som upplever sig kränkt av lärare och representant

⁶ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/krankningar-och-mobbning-pa-internet-och-sociala-medier>

marknadsföringsgruppen. Anmälan som avser vuxen som kränker elev, handlar om verbal och fysisk kränkning. Anmälan som avser representant från marknadsföringsgruppen avser missförstånd avseende medgivande om reklamfilm.

5.3 Anmälan efter kön

I jämförelse om typ av kränkningar som anmäls beroende av kön, har både pojkar och flickor anmält verbal kränkning.

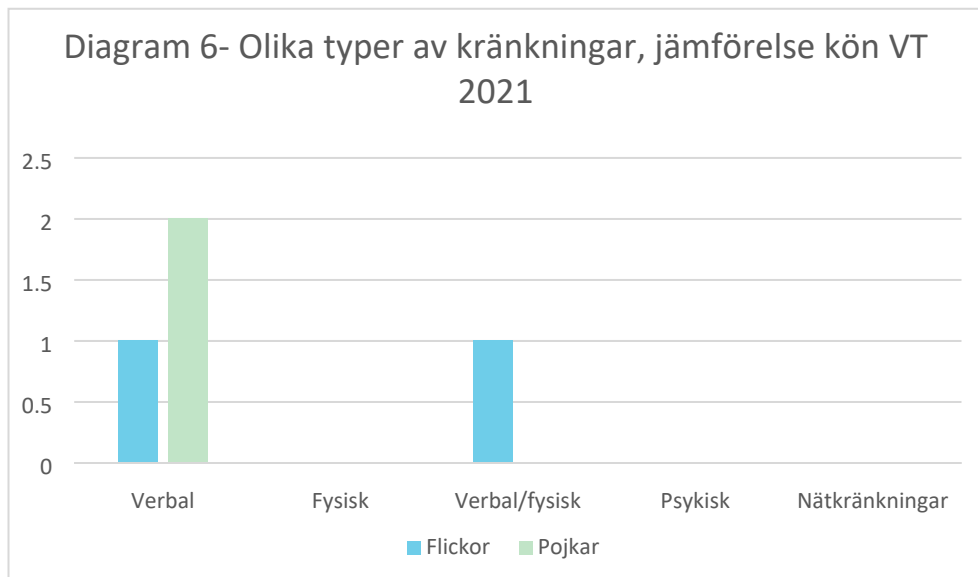

Diagram 6: Diagram visar olika typer av kränkningar jämförelse kön per första halvåret 2021.

5.4 Var och när kränkningen inträffar

Statistiken visar att det är vanligast att en kränkning sker på klassrummet under skoltid.

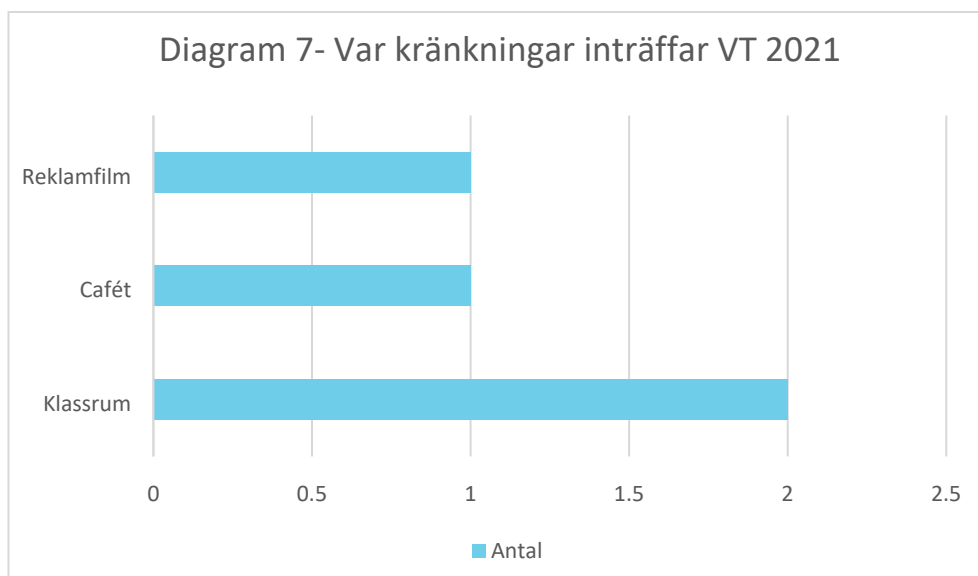

Diagram 7 Diagram visar var kränkningar inträffar per första halvåret 2021.

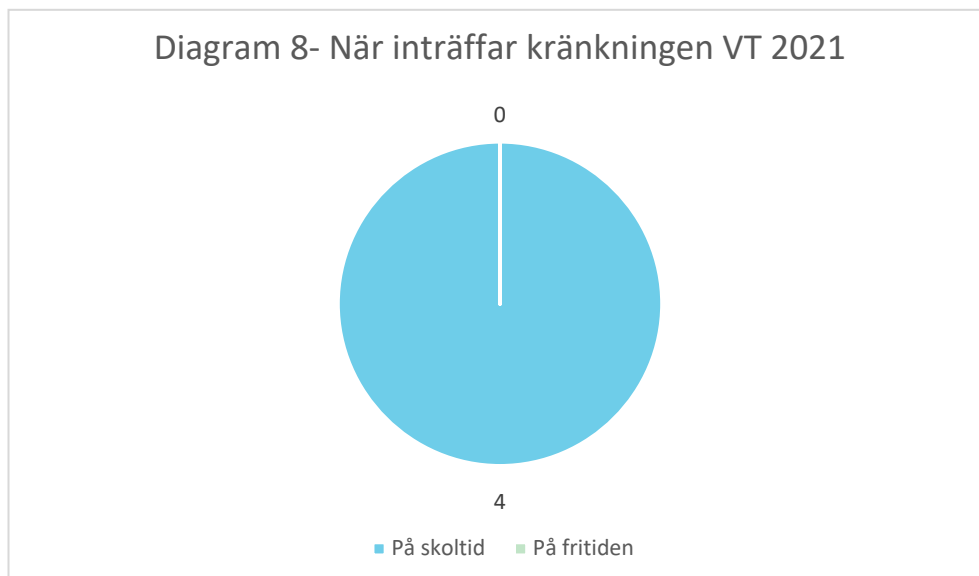

Diagram 8 Diagram visar olika när kränkningar inträffar per första halvåret 2021.

6 Skolans arbete med kränkningsanmälningar och likabehandlingsarbete

Avstämningen med skolan gällande kränkningsanmälningarna och likabehandlingsarbetet görs kontinuerligt. Tyresö gymnasium kommer att kunna följa statistiken där det framkommer antal kränkningar och vilken typ av kränkning det avser (fysisk, psykisk, verbal eller nätkränkning) i den månhaltiga uppföljningsrapporten som kan tas fram via e-tjänsten. Via e-tjänsten finns det ytterligare detaljer lättillgängligt.

Arbete med kränkningar

Skolchefen har dialog med rektorn och följer upp kränkande behandling per månad. Tyresö gymnasium arbetar förebyggande, främjande och åtgärdande mot kränkande behandling vilket kopplas samman med att färre kränkningsanmälningar har behövts göras. Arbetet beskrivs i likabehandlingsplanen.

Tyresö gymnasium har en trygghetsgrupp som har veckovisa trygghetsmöten. Ett arbete som sker i gruppen är att gå igenom och analysera kränkningsanmälningar.

Gemensamma mallar och riktlinjer finns i arbetet mot kränkande behandling och det förebyggande och främjande arbetet. Det kommungemensamma arbetet tas upp på resultatdialogerna där reflektioner kring arbetet, dugnaderna och användning av material analyseras i förhållande till skolan.

Utmaningar i likabehandlingsarbetet

Det finns en utmaning i att få arbetet att vävas in i det dagliga arbete och kontinuerligt hålla arbetet ständigt levande. Tyresö gymnasium är igång med arbetet gällande e-tjänsten för anmälan av kränkande behandling. Tyresö gymnasium anger dock att likabehandlingsarbetet fortlöper bra, det kommungemensamma arbetet och materialet ger stöd och systematik kring likabehandling. Gymnasiet arbetar i alla led aktivt förebyggande och främjande för trygghet i skolan.

7 Barn- och utbildningsförvaltningens kommentarer

Skolan har ett aktivt arbete utifrån anmälningar kring kränkande behandling. Trygghetsenkäter, trygghetsvandringar och kartläggningar har gjorts. Utifrån analys av dessa och det kontinuerliga samtalet i trygghetsmöten och arbetslag tillämpas åtgärder som till exempel större personaltäthet i områden som kräver det. Andra åtgärder är elevassistenter som samarbetar med elevhälsoteamet och övriga lärare för att öka elevernas känsla av trygghet på skolan. Elevassistenterna på skolan uppskattas av eleverna då de jobbar väldigt elevnära och snabbt fångar upp händelser som riskerar att bli konflikter. Tyresö gymnasium arbetar med skolövergripande aktiviteter för att eleverna ska känna att de tillhör Tyresö gymnasium. Ett exempel på detta är arbetet med att skapa socialt inkluderande miljöer, såsom e-sportcafé och idrottsaktiviteter.

7.2 Fortsatt arbete

Tyresö gymnasium bör fortsätta med att kontinuerligt utveckla det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet.

Fortsatt arbete behöver ske e-tjänsten för att de ska bli en naturlig och levande del av Tyresö gymnasiums verksamhet.

Bilaga 1. Begrepp och definitioner

• Typ av kränkning

- Fysisk kränkning är till exempel slag, sparkar, knuffar.
- Psykisk kränkning är till exempel utfrysning, blickar.
- Verbal/skriftlig kränkning är till exempel nedsättande kommentarer.
- Nätkränkning är till exempel kränkningar på internet, sociala medier, sms, e-post.

• **Kränkande behandling** är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen.

(6 kap. 3 § skollagen)

• **Diskriminering och trakasserier** är ett uppträdande som missgynnar eller kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering förutsätter ett maktövertag hos den som diskriminerar – alltså kan lärare diskriminera elever, men inte tvärtom. När det inte finns någon maktobalans mellan de som är inblandade klassas handlingen istället som trakasserier. (1 kap. 4 § diskrimineringslagen)

• **Mobbing** är när ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling eller trakasserier vid upprepade tillfällen. Mobbing är inte ett begrepp som används i skollagen. (Skolverkets webbplats, 2020-01-24).

• **Likabehandling** innebär att alla barn och elever ska behandlas utifrån sina förutsättningar så att de får lika rättigheter och möjligheter. Arbetet för likabehandling är en del av skolans värdegrundsarbete som handlar om att aktivt främja alla elevers lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.